

Sygn. akt V KO 93/21

POSTANOWIENIE

Dnia 18 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **R. Ś.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 18 stycznia 2022 r.

kwestii przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania sądowego

zakończanego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 18 grudnia 2019 r., sygn. akt II AKa [...]

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w G.

z dnia 28 września 2018 r., sygn. akt III K [...],

na podstawie art. 545 § 3 k.p.k.

postanowił

**odmówić przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania z uwagi
na jego oczywistą bezzasadność.**

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego przekazano w dniu 29 listopada 2021 r (data prezentaty) własnoręczny wniosek skazanego R. Ś. o wyznaczenie obrońcy z urzędu celem sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania sądowego zakończanego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 18 grudnia 2019 r., sygn. akt II AKa [...] zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w G. z dnia 28 września 2018 r., sygn. akt III K [...]. We wniosku tym skazany podniósł m.in., że w sprawie ujawniły się nowe dowody świadczące o tym, że nie był sprawcą wszystkich prawomocnie przypisanych mu czynów, ale były nimi inne osoby.

Wobec faktu, że wniosek R. Ś. o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem nie zawierał okoliczności, które wskazywałyby na istnienie podstaw do wznowienia postępowania, zarządzeniem Przewodniczącego V Wydziału z dnia 1 grudnia 2021 r. wezwano skazanego do udzielenia w terminie 7 dni informacji, jakie to konkretnie nowe dowody i okoliczności (nieznane w zakończonym prawomocnym postępowaniu) mają stanowić podstawę wniosku o wznowienie postępowania.

W odpowiedzi z dnia 7 grudnia 2021 r. skazany wskazał, że w jego postępowaniu doszło do rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego, to jest art. 5, art. 6, art. 7, art. 167, art. 170, art. 368, art. 410 k.p.k., a w konsekwencji do błędów w ustaleniach faktycznych. Konkretyzując powyższe skazany zwrócił uwagę na: wadliwe ustalenie okresu działania rzekomej grupy przestępczej, brak swojej wiedzy o popełnianym przestępstwie i poczynaniach owej grupy oraz nieobecność – z opisanych przez skazanego powodów – w datach przypisanych mu czynów w miejscach, gdzie zostały popełnione przestępstwa, tj. w P., M., X., S., Ł. i O.. Skazany podał, że nie został przez nikogo w 100% rozpoznany podczas przeprowadzanych w sprawie okazań pomimo charakterystycznego wyglądu. Nikt z pokrzywdzonych nie wskazał, jakoby skazany odbierał od nich kosztowności; również żaden ze współoskarżonych nie usytuował R. Ś. jako pełniącego rolę „odbieraka”. On sam pełnił zaś jedynie rolę kierowcy. Ponownie zwrócił się o wyznaczenie obrońcy z urzędu, albowiem jego aktualna sytuacja materialna uniemożliwia mu nawet wniesienie opłat kancelaryjnych i zapoznanie się z aktami postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Złożony przez skazanego wniosek o wznowienie postępowania nie podlegał przyjęciu z uwagi na jego oczywistą bezzasadność.

Instytucja wznowienia postępowania sądowego zalicza się do wybitnie nadzwyczajnych środków zaskarżenia, których procesowe uruchomienie może nastąpić wyłącznie na podstawie przesłanek ściśle określonych w ustawie. Katalog okoliczności otwierających drogę do wystąpienia z inicjatywą wzruszenia prawomocnego rozstrzygnięcia zawierają przepisy art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k., art. 540b k.p.k., art. 542 § 3 k.p.k. Postępowanie wznowieniowe nie stanowi

kontynuacji postępowania instancyjnego i – jak każdy nadzwyczajny środek zaskarżenia – nie sytuuje sądu wznowieniowego w pozycji „sądu trzeciej instancji”. Oznacza to, że w postępowaniu tym – co do zasady – nie prowadzi się postępowania dowodowego na zasadach obowiązujących przed sądem *meriti* oraz sądem odwoławczym, tj. w celu zweryfikowania prawdziwości twierdzeń zaprezentowanych przez wnioskodawcę. Bada się natomiast, czy zaoferowane, jednoznaczne w swej wymowie, nowe fakty i dowody uprawniają do stopniu niemal oczywistym nietrafność prawomocnego orzeczenia.

Obowiązkiem sądu wznowieniowego jest kontrola wniosku z perspektywy tego, czy odwołuje się on do wskazanych wyżej podstaw wznowieniowych. Sąd orzekając jednoosobowo, odmawia przyjęcia wniosku nie pochodzącego od prokuratora, adwokata, radcy prawnego albo radcy Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, bez wzywania do usunięcia jego braków formalnych, jeżeli z treści wniosku, w szczególności odwołującego się do okoliczności, które były już rozpoznawane w postępowaniu o wznowienie postępowania, wynika jego oczywista bezzasadność (art. 545 § 3 k.p.k.). Instytucja wstępnej kontroli wniosku o wznowienie postępowania wprowadzona została po to, aby wyeliminować konieczność przeprowadzania różnego rodzaju czynności procesowych związanych z wnioskiem, który w stopniu oczywistym nie może doprowadzić do wznowienia. Niezasadne jest więc wyznaczanie obrońcy z urzędu w wypadku, w którym już pobieżna analiza argumentacji wnioskodawcy, analizowana w płaszczyźnie materiałów postępowania instancyjnego, nie wskazuje na wystąpienie okoliczności, które mogłyby być rozpatrywane w płaszczyźnie ustawowych podstaw wznowienia postępowania (zob. postanowienia SN z 10.02.2021 r., I KO 35/20; z 14.09.2021 r., II KO 44/21).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego do powodów uzasadniających uznanie wniosku za oczywiście bezzasadny zaliczono:

1) odwołanie się wnioskodawcy do okoliczności, które były już rozpoznawane we wcześniejszym postępowaniu o wznowienie postępowania sądowego, stwarzające stan *quasi* powagi rzeczy osądzonej (zob. m.in. postanowienie SN z 26.02.2021 r., I KO 33/20);

- 2) niewskazanie żadnych podstaw wznowienia (zob. m.in. postanowienie SN z 12.04.2018 r., III KO 25/18);
- 3) podniesienie we wniosku – jako podstawy wznowienia postępowania – okoliczności niemieszczących się w ustawowych podstawach wznowienia postępowania zawartych w art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k. lub art. 540b k.p.k. (zob. m.in. postanowienie SN z 10.05.2018 r., III KO 8/18);
- 4) niestwierdzenie podstaw do ingerencji sądu wznowieniowego z urzędu w trybie art. 542 k.p.k. (zob. m.in. postanowienia SN: z 10.05.2018 r., III KO 8/18; z 14.01.2021 r., II KO 60/20).
- 5) niewskazanie, pomimo formalnego odwołania się wnioskodawcy do wskazanej w kodeksie postępowania karnego podstawy wznowieniowej, konkretnych okoliczności przemawiających za wznowieniem postępowania albo przywołanie okoliczności, które w powołanej podstawie wznowieniowej ewidentnie się nie mieszczą (zob. postanowienia SN: z 26.02.2021 r., I KO 33/20; z 3.03.2021 r., I KO 26/20).

Wniosek, z którym osobiście wystąpił skazany zaliczyć należało do trzeciej – spośród wyżej wymienionych – kategorii. Wymienione przez wnioskodawcę, jako rzekomo naruszone, przepisy są właściwe postępowaniu pierwszoinstancyjnemu, a prawidłowość ich zastosowania podlegała weryfikacji w postępowaniu apelacyjnym. Żadna z okoliczności wymienionych przez skazanego nie może być uznana za nowy fakt lub dowód wskazujący na okoliczności wymienione w art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., a należy je traktować wyłącznie w charakterze postulatu przeprowadzenia ponownej – korzystnej wyłącznie dla skazanego – oceny znanych orzekającym w sprawie Sądom faktów i dowodów w zakresie obejmującym udział R. Ś. w prawomocnie przypisanych mu przestępstwach. Wnioskodawcy należy wyjaśnić, że istotą postępowania wznowieniowego nie jest ponowna ocena, tym razem przez Sąd Najwyższy, zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i weryfikacja zaprezentowanej przez skazanego alternatywnej wersji zdarzeń, w której przestępstwa stanowiące przedmiot osądu miały zostać popełnione bez jego udziału. Celem tego postępowania jest zbadanie, czy przedstawione przez wnioskodawcę dowody i fakty mają cechę „nowości” w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., tzn. były nieznane w toku postępowania instancyjnego i czy wskazują one na

zaistnienie określonej pomyłki sądowej. Nowe fakty lub dowody powinny więc wskazywać na wysokie prawdopodobieństwo uniewinnienia skazanego po wznowieniu postępowania albo skazania go za przestępstwo zagrożone karą łagodniejszą, albo wymierzenia łagodniejszej kary z uwagi na nieuwzględnienie poprzednio przyjętych okoliczności zobowiązujących do jej nadzwyczajnego złagodzenia, albo pominięcia jako błędnie przyjętych okoliczności wpływających na nadzwyczajne obostrzenie kary (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2022, art. 540, teza 16).

Zaprezentowane Sądowi Najwyższemu wywody skazanego kryterium tego nie spełniają w najmniejszym nawet stopniu i należało je uznać za niemieszczące się w granicach ustawowych przesłanek wznowienia postępowania. W takim przypadku przepis art. 545 § 3 k.p.k. nakazuje odmówić przyjęcia takiego wniosku, jako oczywiście bezzasadnego - nawet bez podejmowania czynności zmierzających do usunięcia braków formalnych pisma procesowego - w tym wypadku rozważenia wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu, który miałby dopiero poszukiwać ewentualnych przesłanek wznowienia postępowania.

Mając powyższe na względzie, na podstawie wyżej powołanego art. 545 § 3 k.p.k. należało odmówić przyjęcia osobistego wniosku skazanego o wznowienie postępowania wobec stwierdzenia oczywistej bezzasadności tego wniosku. Należy przy tym uzupełniająco zaznaczyć, że taka ocena osobistego wniosku o wznowienie postępowania nie zamyka skazanemu drogi do ponownego wystąpienia z wnioskiem w tym przedmiocie w razie uzyskania dochodów pozwalających na ustanowienie obrońcy z wyboru, w celu dochowania wymaganego przepisem art. 545 § 2 k.p.k. przymusu adwokacko-radcowskiego.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.